

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นคำที่มีการกล่าวถึงกันมากมายแทบทุกชนชั้น และทุกวงการ ในวงการศึกษาก็เช่นกัน มีการพูดถึงเสมอว่าผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องแสดงวิสัยทัศน์ก่อนเข้ารับตำแหน่ง หรือมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา แต่บ่อยครั้งมักจะมีการตั้งคำถามว่า วิสัยทัศน์คืออะไร QA NEWS ได้อ่านบทความ "วิสัยทัศน์สร้างโลก" ในวารสารเพิ่มผลผลิต เห็นว่าน่าสนใจ จึงนำมาเผยแพร่ในฉบับนี้

วิสัยทัศน์ คือ ความมุ่งมั่นคาดหวังของบุคคลหรือองค์กรที่ประสงค์จะมีสภาพเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง หรือจะไปอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งในอนาคต องค์กรควรจะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรให้ชัดเจน โดยวิสัยทัศน์จะเป็นทิศทางการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมาย ถ้ามีการดำเนินการในทุก ๆ ด้านได้อย่างสอดคล้อง องค์กรก็สามารถที่จะพัฒนาไปได้ และสามารถที่จะประเมินทิศทางได้ด้วย

ขั้นตอนการพัฒนาวิสัยทัศน์องค์กร

วิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องกำหนดมาจากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน รวมถึงการพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็งควบคู่กันไป แล้วนำมากำหนดเป็นแนวคิดขององค์กรว่าจะไปอย่างไรในอนาคต และมีความเป็นไปได้หรือไม่ ขั้นตอนการพัฒนาวิสัยทัศน์ มีดังนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจความคาดหวัง โอกาส และอุปสรรคจากผู้ที่มีส่วนรวมขององค์กร

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยภายในขององค์กร หาจุดอ่อน จุดแข็ง ค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร

ขั้นที่ 3 กำหนดกลยุทธ์ในการก้าวไปสู่อนาคตว่าจะใช้แนวทางใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

ขั้นที่ 4 นำผลทั้ง 3 ข้างต้น มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสานรวมกัน เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์รวมขององค์กรทุกด้าน

ขั้นที่ 5 คัดเลือกวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมที่สุดต่อองค์กร โดยกรรมการจากตัวแทนของทุกฝ่ายขององค์กรต้องมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 6 ประกาศวิสัยทัศน์ให้ทุกคนในองค์กร และนอกองค์กรทราบ

หลักการกำหนดวิสัยทัศน์

การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรมีหลักการ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญ (Personal Mastery) ด้วยแรงใจที่พัฒนาทักษะ และการทำงานอย่างชำนาญด้วยจิตใจสำนึกอันดี
2. มีรูปแบบการคิด (Mental Models) ที่เปิดกว้าง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. มีการสร้างและสานวิสัยทัศน์ (Share Vision)
4. มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)
5. มีความคิด ความเข้าใจเชิงระบบ (Systems Thinking)

วิสัยทัศน์ที่ดีต้องมีลักษณะที่ "ฝันให้ไกล และใช้ความพยายามที่จะต้องไปให้ถึง" เพราะหากวิสัยทัศน์เป็นภาพที่ไกลเคียงกับสภาพปัจจุบัน ก็จะไม่เกิดการใช้ความพยายามที่จะไปให้ถึงแนวคิดนั้น จึงเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดวิสัยทัศน์โดยมองทิศทางและความเป็นไปได้ใน 5-15 ปีข้างหน้าให้ได้

ที่มา : ฐานา บุญหล้า "วิสัยทัศน์สร้างโลก" เพิ่มผลผลิต. ปีที่ 40 ฉบับที่ 3 ก.พ.-มี.ค.44, หน้า 19-22.

การศึกษาแบบเน้นการเรียนรู้

ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้ถึงขีดสูงสุดได้ก็ต่อเมื่อมีโอกาสเลือกเส้นทางสู่ความสำเร็จ สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้หลากหลายที่สุด และเน้นการศึกษาไปกับการเรียนรู้และความต้องการอันแท้จริงของผู้เรียนตามข้อกำหนดของตลาด และของความเป็นพลเมืองดี

สถานศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ต้องเข้าใจความต้องการเหล่านี้และพัฒนาหลักสูตรและประสบการณ์เชิงการพัฒนาที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจของประเทศและของโลก ช่วยเพิ่มความต้องการพนักงานที่มีความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้ติดตามสถานการณ์ตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่สรุปว่า

เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับสภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่นนี้ สถานศึกษาทุกประเภทต้องเน้นการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) และการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ข้อเสนอทางการศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล และการสอนจะมีประสิทธิผลได้จำเป็นต้องเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผล

การศึกษาแบบเน้นการเรียนรู้ เป็นแนวคิดเชิงกลยุทธ์ที่ต้องไวต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตลาด ทั้งที่เกิดขึ้นใหม่และที่เปลี่ยนแปลงไป และยังคงไวต่อปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ ฟังพอใจ และไม่ย่อท้อ ในการนี้สถานศึกษาต้องรู้จักคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตลาดโดยรวดเร็วและยืดหยุ่น

การศึกษาแบบเน้นการเรียนรู้มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

- มีมาตรฐานและความคาดหวังในด้านการพัฒนาของผู้เรียนสูง

- คณาจารย์เข้าใจว่าผู้เรียนอาจเรียนรู้ด้วยวิธีที่ต่างกัน และในอัตราที่ไม่เท่ากัน อัตราและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจแตกต่างกันไปตามกาลเวลาและเนื้อหาวิชา การเรียนรู้อาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การสนับสนุน การแนะแนว และสภาพแวดล้อม ทั้งที่เอื้อหรือขัดขวางการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษาที่เน้นการเรียนรู้จึงต้องค้นหาทางเลือกอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดเวลา และยังคงพัฒนาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนแต่ละคนที่จะนำไปใช้ดำเนินการเพื่อให้ส่งผลต่อการเรียนรู้

- เน้นการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) โดยใช้เทคนิคสื่อการสอน และประสบการณ์ที่หลากหลายและกว้างขวางเพื่อดึงความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจได้จากแหล่งทรัพยากรภายนอก เช่น อีบุ๊กต่าง ๆ การบริการชุมชน หรือองค์กรบริการสังคม

- ใช้การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เพื่อวัดผลการเรียนรู้ตั้งแต่ระยะต้นของกระบวนการและเพื่อปรับประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการและรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

- ใช้การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนว่าได้เรียนรู้หรือสามารถทำอะไรได้เพียงไร โดยเทียบกับมาตรฐานภายนอกและเกณฑ์ปกติ (Norms) ที่เกี่ยวข้อง

- ช่วยเหลือผู้เรียนและครอบครัวให้ประเมินผลด้วยตนเอง เพื่อติดตามความก้าวหน้า และเพื่อให้เห็นเป้าประสงค์และช่องว่างได้ชัดเจนขึ้น

- เน้นความสนใจที่จุดเปลี่ยนที่สำคัญ ๆ เช่น การย้ายโรงเรียน หรือการเริ่มทำงาน

ที่มา : ทบวงมหาวิทยาลัย. *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ 2545*. 2545, หน้า 4-5.

QA ในสจพ.

บุคลากรของสถาบันได้รับเชิญเป็นผู้ประเมินภายนอก ระดับอุดมศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ประกาศรายชื่อผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินภายนอก สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับปริญญา โดยพิจารณาจากบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษา และผ่านกระบวนการพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้ประเมินภายนอกระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์ของ สมศ. และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการบริหาร สมศ. แล้วซึ่ง มีจำนวนทั้งหมด 222 คน และในจำนวนนี้มีคณาจารย์ของสถาบัน 7 คน ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นผู้ประเมินภายนอก ประกอบด้วย

1. รศ.ชาญ	ณัฏฐาน
2. รศ.ณรงค์	วงศ์เกรียงไกร
3. รศ.ดร.บัณฑิต	พุฒธรรมสาร
4. ผศ.ไพศาล	หุนแก้ว
5. รศ.ดร.สุรินทร์	เหล่าสุขสถิตย์
6. ผศ.ดร.อุทุมพร	พลาวงค์
7. รศ.ดร.สมชอบ	ไชยเวช

และในระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา มีบุคลากรของสถาบันได้เป็นผู้ประเมินภายนอกรับเชิญ จำนวน 7 คน คือ

1. นายเทวินทร์	จันทร์ศักดิ์
2. ผศ.คันธรส	แสนวงศ์
3. นายปิยะชาติ	โชคพิพัฒน์
4. นางสาวอรทัย	แสงอำรุง
5. นางธันนี	พันธ์สวัสดิ์
6. นายธานี	วาริสังข์
7. นายอภิชาติ	เส็งขำ

นอกจากนั้น คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมยังได้รับเชิญจากสมศ. ให้เป็นหน่วยประเมินภายนอกสำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี